

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, शिक्षा प्रशासन समूह, निरीक्षण उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, नायव प्राविधिक
सहायक पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा:- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क :- १००
द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क :- २०

प्रथम चरण – लिखित परीक्षा योजना (Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्कभार	समय
सेवा सम्बन्धी	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice)	५० प्रश्न X २ अङ्क = १००	४५ मिनेट

द्वितीय चरण

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	२०	मौखिक

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

खण्ड	क	ख	ग
प्रश्न संख्या	25	15	10

- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति : २०७३।०२।०६

पत्र/ विषय :- सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) - शिक्षा र शिक्षण

१. शिक्षाको परिचय
 - १.१ शिक्षाको अवधारणा र अर्थ
 - १.२ शिक्षाका प्रकार, उद्देश्य र कार्यहरु
२. बालविकास
 - २.१ मानव वृद्धि र विकासको अवधारणा
 - २.२ प्रारम्भिक बाल्यअवस्था देखि पूर्व वयस्क अवस्था सम्मका विशेषताहरु
३. सिकाइ प्रक्रिया र सिकाइका सिद्धान्तहरु
 - ३.१ सिकाइको अवधारणा र यसका अपवादहरु
 - ३.२ सिकाइमा प्रभाव पार्ने तत्वहरु : प्रेरणा, पूनर्बल, अभ्यास, स्मृति र विष्मरण, स्थानान्तरण
४. शैक्षणिक योजनाहरु : कार्य योजना, एकाइ योजना, पाठयोजना र समय तालिका
५. शिक्षण विधि र सामग्रीहरु
 - ५.१ शिक्षक केन्द्रितविधिहरु : प्रवचन र प्रदर्शन
 - ५.२ अन्तर्क्रियात्मक विधिहरु : प्रश्नोत्तर र छलफल
 - ५.३ विद्यार्थी केन्द्रित विधिहरु : खोज, समस्या समाधान, परियोजना, घटना अध्ययन र सर्वेक्षण
 - ५.४ शिक्षण सामग्री र यसको वर्गीकरण
६. शैक्षणिक मूल्याङ्कन र परीक्षा
 - ६.१ मूल्याङ्कनको अवधारणा
 - ६.२ मूल्याङ्कनको प्रकार : निर्माणात्मक, निर्णयात्मक र निदानात्मक
 - ६.३ मूल्याङ्कनका साधनहरु : लिखित, मौखिक, प्रयोगात्मक र अवलोकन
 - ६.४ प्रश्नका प्रकारहरु : वस्तुगत र विषयगत (अर्थ, सवलता र सीमितताहरु)
७. कक्षा कोठा व्यवस्थापन र शैक्षणिक संगठन
 - ७.१ समावेशी शिक्षा र विविधताको व्यवस्थापन
 - ७.२ बालमैत्री कक्षा कोठा
 - ७.३ सहभागितात्मक सिकाइको निमित्त व्यवस्थापन
 - ७.४ सूचना प्रविधिको उपयोग
 - ७.५ विषय शिक्षण, वर्ग शिक्षण र बहु-वर्ग शिक्षण

खण्ड (ख) - नेपालको विद्यालय शिक्षा प्रणाली

१. नेपालमा विद्यालयीय शिक्षाको विकासक्रम : वि.स. २०२८ देखि हालसम्म
२. विद्यालयीय शिक्षाको व्यवस्थापन सम्बन्धी सामान्य जानकारी
 - २.१ शिक्षाको तहगत संरचना (साधारण, संस्कृत, प्राविधिक तथा व्यावसायिक, खुला तथा वैकल्पिक शिक्षा, धार्मिक र विशेष शिक्षा)
 - २.२ राष्ट्रिय पाठ्यक्रमको प्रारूप (परिमार्जनसहित)
 - २.३ शिक्षाका राष्ट्रिय तथा तहगत उद्देश्य/सक्षमताहरु
 - २.४ निरन्तर मूल्याङ्कन प्रणाली
३. शिक्षाको क्षेत्रमा गरिएका विभिन्न राष्ट्रिय प्रयासहरु
 - ३.१ सबैका लागि शिक्षा सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्य योजना (सन् २००१-२०१५) लक्ष्य, उद्देश्य तथा उपलब्धिहरु
 - ३.२ विद्यालय क्षेत्र सुधार कार्यक्रम (२०६६-२०७२) : उद्देश्य तथा उपलब्धिहरु
४. संयुक्त राष्ट्रसंघीय दिगो विकास सम्बन्धी लक्ष्य अन्तर्गत प्राथमिक शिक्षाका उद्देश्यहरु

खण्ड ग - सामान्य ज्ञान तथा ऐन, नियम सम्बन्धी जानकारी

१. शिक्षा ऐन, २०२८ र शिक्षा नियमावली २०५९ (पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक, शिक्षक तालिम र परीक्षा सम्बन्धी परिच्छेदहरु) को सामान्य जानकारी
२. निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५० (निजामती सेवाको परिचय, गठन, पदपूर्ति सम्बन्धी जानकारी)
३. नेपाली सेना शिक्षण पक्ष सम्बन्धी सामान्य जानकारी
४. नेपालको भौगोलिक, ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, आर्थिक तथा शैक्षिक गतिविधिहरु सम्बन्धी ज्ञान

..... समाप्त